

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Slučaj po §-u 951. obč. drž. zak.

Vdova Rozalija K. roj. L., omožila se je v drugo dne 27. aprila 1874. l. z Karolom R. Sklenila je ob tej priliki s svojim takratnim zaročencem ženitno pogodbo z dne 25. aprila 1874. l. V 1. točki pogodbe glasi se, da daruje in izročuje Rozalija K. povodom svoje bližajoče se možitve z ženinom Karolom R. polovico svoje v Lj. ležeče hiše, zemljišča rectf. št. 31/18, 19, 20 s pritiklinami ter polovico v tej hiši nahajajočih se premičnin vsake vrste in brez izjeme in sicer polovico hiše v vrednosti 1740 gld., premičnine v vrednosti 60 gld., torej skupaj v vrednosti 1800 gld. v last. V 2. točki ženitne pogodbe pravi Rozalija K., da se odpoveduje za se, svoje dediče in pravne naslednike izrecno, da bi povodom svoje možitve z Karolom R. njemu v prid napravljene daritve in kakoršne-koli naklonitve imovine preklicala ali iz kakoršnegakoli naslova nazaj zahtevala izročeno imovino. Ženin sprejel je izročitev in ome-njeno izjavo. Ostala vsebina ženitne pogodbe ni važna za le-ta slučaj in se je koncem pogodbe le dostavilo, da pogodnika potrjujeta, da je ženitna pogodba »oziroma darilna listina« sestavljena po njuni volji. Istega dne izdala je Rozalija K. odstopno pismo dto 25. aprila 1874. l., s katerim odstopa svojo posojilno tirjatev pri Ferdinandu M. s 5% obrestmi Karolu R. v last in pravi, da je za svojo tirjatev bila od Karola R. v gotovini in popolnoma plačana, torej za njo popolnoma odpravljen. — Rozalija K. rojena L. imela je takrat jedino hčer Rozo K. — Dne 9. decembra 1889. l. umrla je Rozalija K. rojena L., v drugo omožena R. K. njeni zapuščini oglasila se je Roza K. kot dedinja in zahtevala dolžni del. Vdovec Karol R. oglasil se je temeljem ženitne pogodbe kot dedič. Pri zapuščinski razpravi pokazalo se je, da so priglašeni dolgovni zapuščinska aktiva presegali, vsled česar ni preostajalo čiste zapuščine. Za Rozo K. torej ni preostajalo dolžnega deleža in se je zapuščina s prisojilnico deželnega sodišča v Lj. z dne 2. decembra 1890, št. 9687 prisojila vdovcu Karolu R. — Tekom zapuščinske razprave priznal je Karol R. izvansodno napram zastopniku hčere Roze K., da cesijske valute iz odstopnega pisma z dne 25. aprila 1874. l. svojej takratni nevesti

Rozaliji K. nikdar ni izplačal, da mu je le-ta marveč svojo tirjatev pri Ferdinandu M. v znesku 9500 gld. brezplačno odstopila, torej darovala in da takrat njegova nevesta ni imela drugega premoženja razven hiše, zemljišča rectf. št. 31/18, 19, 20 s premožninami, nahajajočimi se v njej, ter omenjene tirjatve pri Ferdinandu M.

Temeljem teh dejstev vložila je zapustničina hči Roza K., sklicevaje se na določbo §-a 951. obč. drž. zak., proti Karolu R. tožbo.

V njej navedla je tožnica, da je njena mati Rozalija K., roj. L., za časa svoje poroke z Karolom R. imela sledeče premoženje in sicer:

1. hišo, zemljišče rectf. št. 31/18, 19, 20, katero je v ženitni pogodbi z dne 25. aprila 1874. l. s pritiklinami vred sama cenila na	3480 gld.
2. v njej nahajajoče se premožnine, katere je ravno takrat cenila na	120 »
3. tirjatev pri Ferdinandu M. v znesku	9500 »
skupaj torej	13100 gld.
in odračunši neko tožnično posojilno tirjatev	300 »
znašala je takrat imovina Rozalije K. skupaj	12800 gld.

Druge imovine Rozalija K. takrat ni imela, kar je Karol R. priznal njenemu zastopniku.

Ker je tožnica hči Rozalije K., smela bi le-ta po določbi §-a 951. obč. drž. zak. darovati povodom svoje ženitve Karolu R. samo polovico vsega premoženja torej 6400 gld.

V resnici darovala je pa Rozalija K. svojemu ženinu:

1. z ženitno pogodbo z dne 25. aprila 1874. l. polovico hiše, zemljišča rectf. št. 31/18, 19, 20 s pritiklinami in polovico v njej nahajajočih se premožnin v skupni vrednosti	1800 gld.
2. z odstopnim pismom z dne 25. aprila 1874. l. svojo tirjatev pri Ferdinandu M. v znesku	9500 »
ker cesijske valute Karol R. nikdar ni plačal in je le-ta sam priznal, da mu je njegova takratna nevesta to svojo tirjatev darovala. Skupaj torej darovala je tožničina mati Karolu R.	11300 gld.

Ker bi pa Rozalija K. smela darovati svojemu ženinu samo 6400 »
 razvidi se, da je toženec vsled omenjenih daritev dobil 4900 gld.
 nezakonito, kateri znesek zahteva tožnica od Karola R. nazaj.

Tožbeni zahtevek glasi se:

»Daritvi moje matere Rozalije K. omožene R., napravljeni v prid tožencu Karolu R. in sicer daritev polovice hiše, zemljišča rectf. št. 31/18, 19, 20 in polovico premičnin, podarjeni z ženitno pogodbo z dne 25. aprila 1874. l., in daritev posojilne tirjatve pri Ferdinandu M v znesku 9500 gld. sta do zneska 4900 gld. nezakoniti; toženec Karol R. mora to priznati in mi plačati nezakonito prejeto obilnost v znesku 4900 gld. s 5% obrestmi od dne vročitve tožbe v 14. dneh izogibom izvršila.«

Tožbi vgovarjal je toženec: 1. da je tožnica odpovedala se vsem svojim napram materi Rozaliji K. pristojecim jej, dedinskim pravicam, ker je tožnica njemu opetovano rekla, da bi, če bi tožencu njena mati tudi milijon zapustila, za njegovo izvrstno postrežbo ne bilo preveč in da se odreče vsemu in izrecno dostavila: Ti si stokrat zaslužil; 2. da Rozalija K. dne 25. aprila 1874. l. ni imela samo 12800 gld. premoženja, ampak tudi še neko drugo tirjatev pri Ferdinandu M. v znesku 14100 gld. in tirjatev pri tožnici v znesku 200 gld., skupaj torej premoženja v vrednosti 27100 gl.; 3. da daritev iz ženitne pogodbe ni nezakonita, ker je Rozalija K. ž njo tožencu samo polovico tam navedenih vrednot darovala, da pa tirjatve pri Ferdinandu M. v znesku 9500 gld. Rozalija K. ni podarila, kar dokazuje že besedilo odstopnega pisma, in če se je tudi prvotno podarila, da se je ta daritev zopet razveljavila, ker je dolžnik Ferdinand M to tirjatev plačal v roke Rozalije K. in sicer dne 5. decembra 1883. l. samo v znesku 8500 gld.; 4. da je vsled tega merodajno ono premoženje, katero je imela zapustnica dne 5. decembra 1883. l. in da se mora tudi omenjena tirjatev le vpoštevati po vrednosti, katero je imela tega dne; 5. da je Rozalija K. v resnici zapustila imovine v vrednosti 5856 gld. 70 kr., katera je merodajna, čeravno dolgovi presegajo aktiva, le-ti dolgovi so se pa napravili po ženitni pogodbi in po odstopnem pismu in 6. da tudi sam nima več podarjenih stvari in njenih vrednot.

Deželno sodišče v Lj. odbilo je z rabsodbo z dne 27. okt. 1894, št. 8879 tožbeni zahtevek.

Razlogi.

Tožnica navaja, da bi vtemeljila svoj zahtevek, opirajoč se na § 951 obč. drž. zak. Njena mati Rozalija K. rojena L. poročila

se je 27. aprila 1874. l. s tožencem Karolom R. in je podarila glasom ženitne pogodbe z dne 25. aprila 1874. l. le-temu polovico neobremenjene hiše, zemljišča rectf. 31/18, 19, 20 s pritiklinami, dalje polovico v njej nahajajočih se premičnin in istega dne, to je 25. aprila 1874. l. z notarskim aktom svojo posojilno tirjatev pri Ferdinandu M. v znesku 9500 gld. odstopila, ne da bi bila za njo, kakor se glasi neresnično v notarskem aktu, v gotovini in popolnoma po Karolu R. poplačana, torej jo je brezplačno odstopila in podarila. Njena mati, da je umrla dne 9. decembra 1889 in se je k njeni zapuščini toženec oglasil iz preje navedene ženitne pogodbe kot dedič, nasprotno je pa tožnica zahtevala jedino njej pristoječi dolžni del. Po razpravnem zapisniku z dne 8. julija 1890 povzeli so naznanjeni dolgovi zapuščinski imetek, vsled česar ni ostalo za tožnico dolžnega dela. Tožnica, da je zakonska hči in jedini potomec njene matere Rozalije K. omožene R., ki je vpravičen zahtevati dolžni del. Le-ta da je imela za časa navedenih daritev sledeče premoženje in sicer: a) preje imenovano zemljišče hišo rectf. 31/18, 19, 20 v vrednosti navedeni po tožencu in njeni materi v ženitni pogodbi 3480 gld., b) premičnine v vrednosti 120 gld. in c) posojilno tirjatev pri Ferdinandu M. v znesku 9500 gld., skupaj torej 13100 gld. Od tega skupnega premoženja ima se odtegniti znesek 300 gld., kateri je dolgovala mati tožnici na posojilu, vsled česar je znašal imetek njene matere dne 25. aprila 1874. l. 12800 gld. Njena mati, da je smela takrat po §-u 951. obč. drž. zak. podariti k večjemu 6400 gld., podarila je pa tožencu a) polovico vrednosti zemljišča 1740 gld., b) polovico vrednosti premičnin 60 gld., c) tirjatev pri M. v znesku 9500 gld. skupaj 11300 gld. Torej da je nezakonito podarila 4900 gld., kojo obilico je tožnica vpravičena zahtevati od toženca nazaj. Tako navaja tožnica. — Toda njen zahtevek zakonito ni vtemeljen. Kar se tiče daritve polovice hiše in polovice premičnin, pravi se v že omenjeni ženitni pogodbi z dne 25. aprila 1874 sicer doslovno, da takratna nevesta Rozalija K. svojemu ženinu in poznejšemu soprogu Karolu R. polovico omenjene hiše in v njej se nahajajočih premičnin podari in izroči, toda ta ženitna pogodba pravi tudi nadalje, da se ti daritvi in predaja vršijo povodom bližajoče se poroke zaročencev in da zadobi ženitna pogodba pravno moč še le po cerkveni poroki in da sta se medsebojno postavila za dediča na $\frac{3}{4}$ njune bodoče zapuščine za

slučaj smrti. Te dejanske dogodbe priznata obe stranki, kakor tudi istino, da sta se zaročenca potem dne 27. aprila 1874. l. poročila. Iz tega sledi, da se med zaročencima v istini ni drugega sklenilo, kakor ženitna pogodba v zmislu §a 1217. obč. drž. zak. in naslednji § 1218. določuje, da se premoženje, katero izroči ali obljubi žena možu pri sklepu ženitne pogodbe, izroči ali obljubi v olajšitev potroškov, združenih z zakonsko družbo. Ako se dalje ozira na to, da je mož po drugem in tretjem poglavju in posebno po §-ih 91. in 141. obč. drž. zak. obvezan, izvrševati tam navedene dolžnosti nasproti svoji ženi in otrokom, ne more se videti v ženitni pogodbi neodplatne pogodbe, daritve v zmislu §-a 938. obč. drž. zak. Kar se tiče posojilne tirjatve Rozalije K. pri Ferdinandu M., katero je le-ta istega dne, to je dne 25. aprila 1874 odstopila svojemu ženinu Karolu R. glasom odstopnice proti gotovemu plačilu valute, zmatrati je kot dokazano po pričah Ferdinandu M., J. Z. in A. P., da je dolžnik Ferdinand M. vrnil dne 5. decembra 1883. l. to posojilno glavnico v znesku 9500 gld. proti popustu 1000 gld. v ostanku 8500 gld. z naraslimi obrestmi skupaj v znesku 8635 gld. 50 kr., da sta bila pri izplačilu denarja oba zakonska Rozalija in Karol R. navzoča in da sta oba zakonska Ferdinandu M. izdano pobotnico osebno podpisala in da je J. Z. kot notar njuna podpisa poveril. Bodisi da ni, kakor trdi tožnica proti vsebini navedene odstopne listine, Karol R. za njemu odstopljeno tirjatev v znesku 9500 gld. svoji takratni nevesti in poznejši ženi Rozaliji K. zopet omoženi R. dal nobenega plačila, ali pa da je plačal valuto, je ta baje prvotna v odstopnici nahajajoča se, daritev po s pričami dokazani in dne 5. decembra 1883. l. z voljo zakonskih R. vršivši se transakciji pozneje razveljavila se v porazumu darivca in obdarovanca in se torej niti ni izvršila. Ker je pa tožnica temeljila svoj zahtevek na to, kakor dokazano, pozneje razveljavljeno cesijo in ni trdila ali dokazala, da je prejel Karol R. cel plačani dolg Ferdinanda M. ali kak del in iz katerega naslova, je tožbeni zahtevek tudi v tej točki in torej v celoti nevtemeljen in se je moral zavrniti.

Na apelacijo tožnice je višje deželno sodišče v Gradcu z medsodbo z dne 16. maja 1894, št. 4687 dopustilo po tožnici navedene dokaze s pričami o tem, da je toženec izvansodno napram njenemu zastopniku priznal, da cesijske valute iz odstopnice svoje nevesti ni plačal, marveč da mu je takratna njegova nevesta tir-

jatev pri Ferdinandu M. v znesku 9500 gld. podarila, kakor tudi dokaz po ponudeni priči gledé tožničine posojilne tirjatve 300 gld., češ da so ti dokazi morda važni.

Po končanem sprejemanji dokazov je deželno sodiče v Lj. z razsodbo z dne 27. oktobra 1894, št. 8879 tožbeni zahtevek zopet zavrnilo. Vtemeljilo je to razsodbo z doslovno istimi razlogi, kakor prvo zavrnitev in dodalo gledé dopuščenih in sprejetih dokazov, da se pri navedenem pravnem mnenji na te dokaze ni moglo ozirati.

Na zopetno apelacijo tožničino razsodilo je višje deželno sodišče v Gradcu z razsodbo z dne 30. januarija 1895, štev. 12372 tako-le:

Razsodba I. instance se potrdi, kolikor se je ž njo zavrnil tožbeni zahtevek, da mora toženec priznati, da je daritev hiše in polovice premičnin nezakonita, sicer se pa premeni in razsodi:

Toženec pripoznati mora, da je daritev rajnke tožničine matere Rozalije K. v drugo omožene R., s katero je podarila tožencu posojilno tirjatev pri Ferdinandu M., nezakonita in sicer v znesku 4750 gld. v slučaju, da se oba v tej razsodbi dopuščena dokaza ne doženeta, v daljnjem znesku 50 gld. torej v skupnem znesku 4800 gld. potem, ako 1.) toženec po tožnici nevračno naloženi prisegi dokaže, da je dala Rozalija R. tožnici dne 25. maja 1873. l. posojilo 500 gld. od katerega je še danes na dolgu 200 gld. in 2.) ako tožnica dokaže po tožencu naloženi vračni prisegi, da je rajnki Rozaliji R. dne 7. januarija 1874. l. dala posojilo 300 gld.; v skupnem znesku 4650 gld. potem, ako se dožene dokaz navedeni pod 1.), ne pa oni pod 2.); slednjič v daljnjem znesku 250 gld. torej v skupnem znesku 4900 gld., ako se dožene samo dokaz, navedeni pod 2.), ne pa oni pod 1.); toženec je torej tudi dolžan plačati tožnici, kot jedinemu nujnemu dediču Rozalije K. omožene R. nezakonito prejeta obilnost, kakor bodo dokazi obveljali, v znesku 4750 gld. ali 4800 gld. ali 4650 gld. ali 4900 gld. s 5% obrestmi od dneva vročitve tožbe in nepogojno tudi stroške prve in druge instance.

Razlogi:

V kolikor je prvi sodnik izrekel, da se v naklonitvi polovice hiše zemljišča rectf. 31/18, 19, 20 in polovica premičnin po toženčevi rajnki ženi njemu na korist ne more najti nič protizakonitega,

morala se je apelovana razsodba potrditi. Akoravno se je vršila ta naklonitev v daritnem zmislu, ker toženčeva žena v njo ni bila primorana in ker se je vršila naklonitev brez vsakega pridržka in ne da bi toženec prevzel kako pravno obvezo, in se posebno tudi ni vršila z odmembo, kakor je navedena v §-u 1218. obč. drž. zak., je bila darovalka vender v to naklonitev brez dvoma vpravičena, ker ni prekoračila pri tem v §-u 951. obč. drž. zak. določene meje. Torej ni nobenega vzroka, da bi se izpodbijalo to pravno opravilo. Posebno ne gre, da bi se vpravičilo to izpodbijanje s tem, da se je vršila ta naklonitev ob jednom z daritvijo tirjatve Rozalije R. pri Ferdinandu M. v znesku 9500 gld., da se torej skažeti obe daritvi kot jedno pravno dejanje. Ako bi se to smatralo tudi kot pravo, bi se vender ne mogel veljaven del pravnega opravila izpodbijati kot neveljaven. Nasprotno je pa v odstopnici pač nezakonita naklonitev na korist tožencu v zmislu navedenega zakonitega mesta. Le-ta vršila se je baje po vsebini odstopne listine za plačilo; toda tožnica doprinesla je protidokaz, da je odstop vršil se kot darilo in sicer po svojem zastopniku in njegovem koncipijentu, ki sta se zaslislala kot priči. Slednji ne more se v tej pravdi imeti kot pravni zastopnik tožnice v zmislu §-a 141. o. s. r., ker bi po zakonu ne bil vpravičen v pravno zastopstvo tožnice. Torej je nesumna priča in njegova izpovedba more dognati prvo polovico dokaza. Ta izpovedba dopolnjuje se z izpovedbo tožničinega zastopnika, posebno ker tudi druge okoliščnosti, katere pridejo v poštev, govoré proti temu, da se je nameraval in hotel kup tirjatve. V tem oziru mora se poudarjati, da sta pravni opravili, katera se nahajata v ženitni pogodbi in v odstopnem pismu gotovo v zvezi. Med tem ko zadevlje takozvana ženitna pogodba samo polovico hiše Rozalije R. in njenih premičnin, le ti polovici pa so se po zakonu brezdvomno smeli podariti, tega ni bilo pri odstopu tirjatve in se je moral torej dati temu pravnemu opravilu videz odplatne naklonitve. Toženec je nadalje odrekel vsako pojasnilo, na kak način je njegova rajnka žena porabila dozdevno cesijsko valuto. Dalje je jako čudno, da bi imela Rozalija R., ako bi bila res prejela cesijsko valuto, kak povod, v prav kratkem času na to, namreč z dolžnim pismom z dne 20. maja 1874. l. vzeti pri kranjski hranilnici posojilo 3000 gld. Tudi sporočilo poslednje volje rajnke Rozalije R. govori proti temu, da bi bila tožencu vprašljivo tirjatev prodala.

Po tem in oziraje se na to, da je po imenovanih pričah potrjeno izvansodno priznanje toženčeveo zgodilo se pod pogoji, katere zahteva zakon (§ 110. o. s. r.) za njegovo dokaznost, zmatrati je kot dokazano, da se je tirjatev, ki je bila predmet cesiji, tožencu podarila. Trditev toženčeva, da se je ta odstop zopet razdril in oziroma ni izvršil, pa je brez vsake vtemeljitve. Dejstvo, da je bila Rozalija R. pri poplačitvi odstopljene tirjatve po dolžniku navzoča in da je pobotnico sopodpisala, je brez vsakega pravnega pomena, denar bil je brezdvomno toženčev, rajnka žena njegova ni imela do njega nobene pravice. Potem bila bi brez pomena celo okolščina, ako bi bila Rozalija R. denar prejela v roke. Iz tega samo bi se nikakor ne moglo sklepati, da je toženec od svoje iz odstopnega pisma pridobljene pravice odstopil in priznal, da sme njegova rajnka žena s prejetim denarjem zopet prosto razpolagati. Iz navedenega sledi, da ni trebalo po plačilu omenjene tirjatve nobene zopetne daritve denarja tožencu. Vsled tega so tudi popolnoma odvišna vsa izvajanja o tedanjem stanji premoženja Rozalije R., kakor tudi poskusi dokazati, da v zopetni prepustitvi po dolžniku plačanega zneska tožencu ne bi bilo najti nezakonitosti, kakoršno trdi tožnica. Ako se drži načela, da je po odstopnem pismu nastala obogatba toženca bila dne 25. aprila 1874. l. perfektna, ker je bil toženec od tega dne jedino in izključno vpravičen, razpolagati s podarjeno tirjatvijo, zmatrati se mora tudi kot predmet daritve znesek 9500 gld. in ne po dolžniku plačana svota 8500 gld. Ako se je toženec zadovoljil s tem zneskom, se s tem ni moglo kratiti pravice tožnice, posebno ker toženec ni dokazal, da bi se bila mogla podarjena tirjatev v vsakem slučaju realizovati le z zneskom 8500 gld. Vsled tega se zaveznost toženca za ves znesek podarjene tirjatve po omenjeni transakciji nikakor ni premenila in se more o tem dvomiti tem manj, ako se ozira na to, da je toženec od početka vedel, da je tožnica nujni dedič, in se torej ne more zmatrati kot pošteni obdarovanec (§ 952. obč. drž. zak.). Toženec trdi sicer, da je tožnica njemu nasproti izrecno odpovedala se vsem pravicam do zapuščine njene matere, rajnke toženčeve žene. Taka odpoved zgoditi bi se mogla pravoveljavno samo med tožnico in njeno rajnko materjo (§ 551. obč. drž. zak. v zvezi z §-om 879., št. 4. ibid.). Dalje je tudi istina, da je toženec tožnico pri zapuščinski razpravi po njeni rajnki materi priznal kot nujni dedič. S tem je brez dvoma priznal, da sam ni

bil prepričan o eksistenci in veljavnosti odpovedi, katero sedaj trdi. — Zanikati se pa mora tudi drugo oporekano vprašanje, namreč če je rajnka Rozalija R. za časa izpodbijane daritve razven ostale jej polovice hiše in premičnin imela še kako drugo premoženje v taki višočini, da je smela omenjeno tirjatev v celoti podariti, ne da bi prikrajšala pravice njene hčere do dolžnega deleža. Po izpovedbah tožničinega zastopnika in njegovega koncipijenta je dokazano, da je toženec to sam priznal. Tudi v tej pravdi ni bil v stanu navesti kako drugo premoženje svoje rajnke žene, kakor njeno dozdnevno tirjatev pri Ferdinandu M. za namišljene dajatve v znesku 14100 gld. in neko posojilno tirjatev pri njeni hčeri v ostanku 200 gld. Kar se tiče dozdevne povračilne tirjatve pri Ferdinandu M. v znesku 14100 gld., je le-ta očitvidno nevtemeljena. Te dajatve se namreč, ako se ozira na vse okolščine, gotovo niso vršile v namenu, da bi se zahtevalo za nje povračilo (arg § 935., 3 odst. obč. drž. zak.) in se prvotna pomanjkljivost tega namena pozneje ne more nadomestiti (arg. § 319. obč. drž. zak.). Ako se namreč prezre primeroma neznatno posojilno tirjatev pri tožnici v ostanku 200 gld., o kateri se govori pozneje, je gotovo, da rajnka Rozalija R. mnogo več kakor polovico z odstopnim pismom tožencu odstopljene tirjatve le-temu ni smela podariti, ne da bi prikrajšala pravice njene hčere do dolžnega deleža, ker je bila njena zapuščina neoporekano pasivna. Ravno tako je pa gotovo, da je toženec to dobro vedel, ker je poznal razmere, in da se torej ne more zmatrati gledé obilice kot poštení obdarovanec. Radi tega odpade tudi razmotrivanje vprašanja, je-li poseduje sedaj še darilo v natori ali v vrednosti, ker je na ta omejen način odgovoren po §-ih 952., dalje 329. in 330. obč. drž. zak. samo poštení obdarovanec, nepoštení obdarovanec je pa po prvi zakoniti določbi in po §-u 335. obč. drž. zak. obvezan neomejeno. — Gre torej samo še za to, da se določi številka obilice vprašljive tirjatve, katero je toženec prejel. Toženec trdi namreč, da je rajnka njegova žena za časa daritve imela posojilno tirjatev v ostanku 200 gld in ponudi se k dokazu te trditve z nevračno naloženo glavno prisego. Tožnica navaja pa, da jej je bila rajnka toženčeva žena za časa daritve dolgovala posojilo 300 gld., katero je še sedaj na dolgu, kar zanikuje toženec. V dokaz te trditve sklicuje se na pričo H. P. in nalaga eventuelno tožencu glavno prisego. Priča H. P. potrdila je sicer, da je dne

7. januarija 1874. l. vsled tožnične povedbe, da jo je Rozalija R. prosila za posojilo 300 gld., poslal Rozaliji K. omenjeni znesek; ne more pa določno potrditi odločilne okolščine, da je Rozalija K. prosila svojo hčer, naj jej pošlje ta znesek kot posojilo. Vsled tega ostala je tudi v tem oziru samo vračna glavna prisega. Ako sta ti obojestranski trditvi dokazani, bilo je stanje premoženja Rozalije R. za časa izpodbijane daritve 9500 gld. + 200 gld. — 300 gld. = 9400 gld.

Smela je torej veljavno podariti le	4700 gld.
naklonila je pa tožencu	9500 »

torej preveč za	4800 gld.
---------------------------	-----------

Ako dokaže samo toženec svojo trditev, ne pa tožnica svoje, potem imela je Rozalija R. na razpolago	9700 gld.
smela je torej podariti	4850 »
in znaša obilica od podarjenih	9500 »

še	4650 gld.
--------------	-----------

Ako dokaže samo tožnica svojo trditev ne pa toženec svoje, potem smela je Rozalija R. podariti samo polovico od

9200 gld., torej samo	4600 gld.
in je, ker je podarila tožencu	9500 gld.

svojo hčer prikrajšala za	4900 gld.
-------------------------------------	-----------

Ako se ne dokaže niti jedna niti druga omenjenih trditev, potem znaša nezakonita obilica polovico od 9500 gld.

torej	4750 gld.
-----------------	-----------

Druge protitirjatve, katere je navedel toženec, zanikuje tožnica in je označuje kot nesposobne za kompenzacijo. Le-te so pa tudi v istini nevtemeljene. V prvi vrsti ni gotovo, da bode toženec dolgove svoje rajnke žene v znesku 624 gld. 61 kr. sploh in posebno, da je bode plačal iz svojih denarnih sredstev. Manjka pa tudi pravni naslov, da bi zahteval od tožnice za to povračilo. Isto velja tudi o zapuščinskih pristojbinah po dne 16. maja 1874. l. umrlem možu Rozalije R. Francetu K., katere je baje toženec plačal iz svojega, in o zapuščinskih pristojbinah po svoji rajnki ženi, koje jedini dedič je toženec. — Kar se tiče izreka o sodnih stroških prve in druge stopinje, vtemeljen je, ako se uvažuje, da ima delna zavrnitev tožbenega zahtevka samo formalen pomen in da iz tega razloga, kakor tudi iz morebitnega neznatnega znižanja zahtevanega

povračilnega zneska niso tožencu nastali posebni omena vredni stroški (§-i 24.—26. zak. z dne 16. maja 1874. št. 69. drž. zak.).

Proti tej razsodbi vložila sta tožnica in toženec revizijski pritožbi. Tožnica pritožila se je, ker se je zavrnila tudi po višjem sodišču njena zahteva, da je tudi daritev polovic hiše in premičnin nezakonita ter je poudarjala v svojih pritožbah, da se mora oboje pravnih opravil skupno razmotrivati, ker sta v zvezi in se torej vidita kot jedno samo opravilo, in se mora tudi znesek, radi kojega se sme izpodbijati, preračunati z ozirom na oboje opravil. Tudi toženec vložil je revizijo.

Najvišje sodišče je pa z odločbo z dne 7. maja 1895, št. 4726 zavrnilo izvanredno revizijo tožnice, deloma ugodilo redni reviziji toženca in razsodilo:

Toženec dolžan je priznati, da je daritev rajnke tožničine matere Rozalije K. v drugo omožene R., s katero je podarila tožencu posojilno tirjatev pri Ferdinandu M. v znesku 9500 gld. nezakonita in sicer v znesku 2950 gld. tedaj, če se ne dožene nobeden v tej razsodbi dopuščenih dokazov; — v znesku 3000 gld. tedaj 1.) če dokaže toženec po tožnici nevračno naloženi prisegi, da je dala Rozalija R. obvdovljena K. tožnici dne 25. maja 1873. l. posojilo 500 gld., od katerega je še danes na dolgu 200 gld. in 2.) ako tožnica dokaže po tožencu naloženi vračni prisegi, da je rajnki Rozaliji R. obvdovljeni K. dala dne 7. januarja 1874. l. posojilo 300 gld.; — v znesku 2850 gld. tedaj, ako se dožene dokaz navedeni pod 1.), ne pa oni pod 2.), slednjič v znesku 3100 gld. tedaj, ako se dožene dokaz navedeni pod 2.), ne pa oni pod 1.); toženec je torej dolžan tožnici kot jedinemu nujnemu dediču Rozalije R. obvdovljene K. nezakonito prejeta obilico plačati kakor se doženeta navedena dokaza, v znesku 2930 gld., ali 3000 gld., ali 2850 gld., ali 3100 gld. s 5% obrestmi od dneva uročitve tožbe. Nepogojno plačati mora toženec tožnici tudi dve tretjini stroškov prve stopinje in apelacijskih stroškov, vendar odračunši toženčeve stroške tretje stopinje in sicer vgovora v polnem obsegu, pritožeb pa eno tretjino.

Razlogi:

Revizijska pritožba tožnice naperjena je proti temu, da sta obe nižji sodni stopinji del njenega tožbenega zahtevka, če ravno

iz različnih razlogov, zavrnil, in je torej izvanredna ter se mora razmotrivati po vodilih dvornega dekreta z dne 15. februarija 1833, št. 2593. z. j. z. Po tožencu vložena revizijska pritožba proti višjesodni, razsodbo prve stopinje preminjajoči odločbi je pa redno pravno sredstvo. Kar se tiče izvanredne revizijske pritožbe tožnice, le-ta ni navedla ničnosti in se je tudi ni moglo najti pri uradni popregledbi spisov. Najti se pa tudi ni moglo očitne krivice, ki bi vpravičevala, da bi se izpodbijani razsodbi premenili. Nasprotno morajo se ti razsodbi zmatrati po zakonu vpravičeni iz razlogov prve stopinje in iz sledečih razmotrivanj:

Neoporekano posedovala je dne 9. decembra 1889. l. zapustivši dolgove presegajoče aktiva, umrla tožničina mati Rozalija R., obvdovljena K., rojena L., predno je sklenila ženitno pogodbo in odstopno listino, sledeče imovinske predmete in sicer: a) hišo rectf. št. 31/18, 19, 20 v vrednosti 3480 gld. b) v njej nahajajoče se premičnine v vrednosti 120 » in c) posojilno tirjatev pri svojem tastu in tožničinem možu Ferdinandu M. v znesku 9500 »

skupaj torej 13100 gld.

Po trditvi toženčevi, katero pa oporeka tožnica, posedovala je razven navedenih imovinskih predmetov tudi še tirjatev v ostanku 200 gld. dne 25. maja 1873. l. tožnici danega posojila v znesku 500 gld. Nasprotno pa je dolgovala po tožničini trditvi, katero zanikuje toženec, njena mati jej dne 7. januarja 1874. l. dano posojilo 300 gld. Imovina Rozalije R. znašala je torej po tem, kakor so ti trditvi resnični, omenjenega časa najmanj 12800 gld. in največ 13300 gld. Po določilih §-a 951. obč. drž. zak. smela je torej tačas podariti: 1.) če je imovina znašala 13100 gld. in če tožnici takrat ni dolgovala posojila 300 gld., vrednosti 6550 gld.; 2.) če je znašala imovina 13300 gld. in če tožnici takrat ni dolgovala posojila 300 gld., vrednosti 6650 gld.; 3.) pri imovinskem stanu 13100 gld. in ako je obstajala tožničina posojilna tirjatev 300 gld., vrednosti 6400 gld. in 4.) pri imovinskem stanu 13300 gld. in, ako je obstajala tožničina posojilna tirjatev 300 gld. vrednosti 6500 gld. Po tožbenih navedbah darovala je tožničina mati od tega premoženja tožencu:

a) z ženitno pogodbo, skleneno dne 25. aprila 1874. l. polovico navedene hiše in polovico v njej nahajajočih se premičnin skupaj v vrednosti 1800 gld.

b) z odstopnim pismom izdanim istega dne posojilno tirjatev pri Ferdinandu M. v znesku 9500 „
skupaj torej 11300 gld.

in je s tem prekršila določilo §-a 951. obč. drž. zak., vsled česar je tožnica vpravičena, zahtevati od toženca nazaj nezakonito prejeto obilico, katero preračuna v tožbi z 4900 gld. Pri razsojevanji o tem zahtevku razmotrivati je najprvo vprašanje, je li zmatrati ta imovinska prenosa kot daritvi v zmislu 18. poglavja obč. drž. zak. Gledé imovinske naklonitve, ustanovljene z ženitno pogodbo, mora se to vprašanje jednako s prvo instanco zanikati, ter so pri tem razven tam navedenih razlogov merodajna še sledeča razmotrivanja. Povod in vsebina listine, napravljene kot »ženitna pogodba«, ne dajo dvomiti, da je z naklonitvijo v njej navedenih imovinskih predmetov tedanja nevesta hotela in nameravala svojemu ženinu dati doto. Vzlic temu, da so se v pravdi tedanje razmere pogodnikov natančno razpravljale, se vendar ni našel nobeden razlog, kateri bi vpravičeval misel, da je bil kak drug vzrok za to naklonitev. V tem, da je samosvoja tožničina mati priskrbela možu doto, pa ni daritve. Akoravno je resnično, da ženin napram samosvoji nevesti nima tožbene pravice, da zahteva doto, in da so dajatve, katerim ne odgovarja tožbena pravica, zmatrati kot daritve (§-a 940. in 941. obč. drž. zak.), se vendar dota radi svoje pravne narave in po zakonu določenega namena, da olajšuje možu z zakonsko družbo spojene potroške (§ 1218. obč. drž. zak.), ne more imeti kot enostranska neodplatna dajatev, ker je namen neveste pri njeni ustanovitvi bistveno naperjen na protidajatve, zadevajoče moža, katere ne pri-
jajo samo možu, ampak tudi ženi in imajo torej naravo namestka za doto. S tem izključena je pa daritev. Radi tega se ne more imeti imovinske naklonitve, nahajajoče se v ženitni pogodbi, kot daritev in se torej ni moglo ugoditi v tem oziru tožnični revizijski pritožbi. — Revizijska pritožba toženca naperjena je proti vsebini višjesodne razzsodbe, s katero se je obsodil, in se mora deloma zmatrati kot vpravičena. Pritrditi se mora izvajanjem, s katerimi je višje sodišče dokazalo, da je odstop tirjatve v znesku 9500 gld. daritev in da se tudi ni ozirati na to, če se je popustil

znesek 1000 gld., ko je poplačal to tirjatev dolžnik Ferdinand M., kakor so tudi vtemeljena razmotrivanja, da tožničina mati za časa daritev ni posedovala drugega premoženja, kakor preje navedenih predmetov. Toda nevpravičen in nevtemeljen je domnevek, da se je sklenila ženitna pogodba pred odstopnim pismom in da bi se smelo odstopno opravilo preudarjati samo po onem imovinskem stanji, kateri je nastal vsled ženitne pogodbe. Ker manjka vsaki dokaz za prioriteto jednega ali drugega pravnega opravila, mora se z ozirom na čas in kraj izdajatve teh listin, oziraje se na osebe, ktere so ju izdale, in na razloge, radi katerih so ju napravila pogodnika, sklepati, da se je oboje opravil sklenilo v zvezi, da sta samo jedno pravno dejanje in da se je način deljenja v dve listini volil samo radi tega, da bi se prikrila nezakonita daritev tirjatve v znesku 9500 gld. Ako se pa zmatra oboje opravil kot jedno pravno dejanje, preračunati je nezakonito obilico daritve po imovinskem stanji, kakoršno je bilo pred napravo obeh listin in kakoršno se je razložilo preje. Preračun te obilice, kateri je napravilo višje sodišče in ki se opira na domnevo, da se je ženitna pogodba napravila pred odstopnim pismom z daritvijo in da je od njega neodvisno pravno dejanje, se ne da vzdržati. Opirajoč se na jedino pravo stališče, da se zmatra oboje opravil kot jedno pravno dejanje in da je tožničina mati samo z daritvijo tirjatve 9500 gld. podarila nezakonito, vidi se, da je vpravičena tožnica nazaj zahtevati pri imovinskem stanu 13100 gld. znesek 2950 gld., pri imovinskem stanu 13300 gld., znesek 2850 gld., pri imovinskem stanu 12800 gld. znesek 3100 gld. in pri imovinskem stanu 13000 gld. znesek 3000 gld., kakor bode se dognal dokaz o imovinskem stanu njene matere. Toženec vgovarja sicer tožničinemu zahtevku, opirajoč se na določbo §-a 952. obč. drž. zak., da ne poseduje več podarjene stvari ali njene vrednosti in da je ni dal iz posesti na nepošten način, vendar niso te trditve dokazane in posebno ne vpravičujeta po daritvi nastalo zmanjšanje premoženja tožničine matere in obremenitev zemljišč sklepa, da ni več skupila za tirjatev v nobeni podobi. V tem zmislu morala se je odločba višjega sodišča popraviti in deloma ugoditi revizijski toženčevi pritožbi. Izrek o stroških vtemeljen je s tem, da je tožnica propala s precejšnjim delom svojega zahtevka, radi česar se jej more priznati samo dobljenemu znesku primeren del stroškov prve in druge sto-

pinje, nasprotno mora pa trpeti sama stroške tretje stopinje, ker je njeno pravno sredstvo ostalo brezuspešno, in povrniti tožencu vse stroške revizijskega odgovora in eno tretjino njegovih revizijskih stroškov, kar odgovarja doseženemu uspehu. Na izid dopuščenih dokazov se pri odmeri stroškov ni oziralo, ker te trditve niso povzročile nobenih znatnih stroškov.¹⁾

P.

b) K razlaganju § a 887. obč. drž. zak.

S tožbo de pr. 26. aprila 1894, št. 6553 tožila je Neža K. pri mestno del. okrajnem sodišču v Celji Antona K., da mora mesto nje plačati njen dolg pri Alojziju W. na kupnini v znesku 45 gld. z obrestmi, pravnimi in rubeženski stroški vred.

Tožba se opira na sledeče okolnosti:

Neža K. prodala je s kupno pogodbo z dne 22. jan. 1885. l. svoji posestvi vl. št. 75 kat. obč. Prožinskavas in vl. št. 58 kat. obč. Sv. Lovrenc tožencu Antonu K. in njegovi takratni nevesti Rozaliji I. za 2350 gld. Na račun kupnine prevzela sta kupca razne dolgove v svojo plačilno obljubo ter obljubila, da bodeta plačevala od ostanka 565 gld. 24 kr. prodajalki vsako leto delni znesek 20 gld. Še prej ko se je napravila pismena kupna pogodba, sta se tožnica in toženec (njen sin) tako dogovorila, da bode le-ta (toženec) od ostale kupnine plačal samo 350 gld. prodajalki v letnih zneskih po 20 gld., iz ostalih 215 gld. 24 kr. pa poplačal razne manjše, izrecno navedene prodajalkine dolgove. Ta dogovor se je nevesti Rozaliji I. po ženinovi želji nalašč zamolčal in se vsled tega tudi ni zapisal v pismo kupno pogodbo.

¹⁾ Razsodbe vseh sodnih instanc ne zde se v tem oziru vtemeljene, ker se je tožbeni zahtevek gledé izpodbijanja naklonitve imovine v ženitni pogodbi zavrnil. Tudi v ženitnih pogodbah nahaja se lahko daritev, kar poudarja višjesodna razsodba popolnoma pravilno, ker dota je samo ono, kar nakloni nevesta ženinu v to svrho, da mu olajša z zakonsko družbo spojene potroške, v ženitnih pogodbah nahajajo se pa lahko tudi pogodbe, katere nimajo kot bistveni pogoj ženitve, ampak se sklenejo po strankah samo z ozirom na bližnjo ženitev. Radi tega smela se je tudi ženitna pogodba v tem slučaju izpodbijati. Zdi se pa, da najvišje sodišče tudi ni prav preračunilo nezakonito obilico, ampak da je pravilen račun, nahajajoč se v višjesodni odločbi in sicer ravno z ozirom na to, da sta obe pogodbi sklenili se istodobno in se mora torej izračuniti vrednost vseh naklonitev skupno in potem preračunati tudi obilico, ne pa kar prezreti jedno naklonitev.

Mestno del. okrajno sodišče v C. zavrnilo je tožbeno zahtevo z razsodbo z dne 19. avgusta 1894, št. 12688.

Razlogi:

Tožnica Neža K. trdi, da se je leta 1885. s sinom Antonom K. tako pogodila, da proda svoje posestvo sinu in njegovi nevesti za 2350 gld., da bode sin prevzel vse dolgove, vrh tega pa tožnici plačal še 350 gld., dalje, da jo je sin prosil, naj o manjših dolgovih ne pove nevesti, da so pa bili ti dolgovi, ki se niso zapisali v kupni pogodbi, izrecno imenovani, in da se je med temi dolgovi imenoval tudi dolg Neže K. pri Alojziju W. na kupnini v znesku 45 gld. Ker se Anton K. brani plačati ta dolg, zahteva Neža K. v svoji tožbi, naj Anton K. pripozna, da se je ž njo tako pogodil, da bode kot delno odplačilo za prodano posestvo plačal tudi dolg pri Alojziju W. in da naj plača ta dolg s stroški vred. Toženec zanika tožničine trditve in trdi, da sta on in njegova nevesta od tožnice kupila posestvo in prevzela samo v kupni pogodbi navedene dolgove. Preudariti je torej treba, je-li se je tožnica s tožencem takoj pogodila, kakor ona trdi. To prašanje se mora zanikati. Na podlagi izpovedeb prič Jožefa K. in Reze K. zmatrati se mora kot dognano, da sta se tožnica in toženec samo menila o kupni pogodbi, da se pa pogodba ni končno sklenila. Ti pomenki se ne morejo zmatrati kot pogodba v zmislu §-a 885. obč. drž. zak. Da so ti pomenki bili le pogovori o kupni pogodbi, ne pa kupna pogodba sama, sledi že iz 4. točke kupne pogodbe z dne 22. januarja 1885. l. Po tej točki bila je veljavnost kupne pogodbe odvisna od poroke med Antonom K. in njegovo nevesto Rozalijo. Po pričah Jožefu K. in Rezi K. je sicer dokazano, da je toženec Anton K. po odhodu neveste obljubil plačati vse materine dolgove, torej tudi dolg pri Alojziju W., da je pa izrecno naprosil svojo mater, naj teh malih dolgov ne omeni, da bi se nevesta in njeni stariši ne ustrašili. Ni pa dokazano, da je tožnica to ponudbo ali obljubo sprejela v zmislu §-a 862. obč. drž. zak. Priče tega niso potrdile. Naopak je iz pričevanja celo razvidno, da je Anton K. to obljubo storil, da se pa med njim in Nežo K. v tem oziru ni sklenila nikaka pogodba. Tožnica dalje ni trdila, da bi bila Antonu K. posestvo prodala pod istimi pogoji, ako bi se toženec ne bil oženil. Iz tega je razvidno, da tožnica ni imela volje tožencu samemu posestva prodati, ker je

v 4. točki kupne pogodbe z dne 22. januarija 1885. l. izrecno pogojeno, da dobita kupca posest in užitek posestva šele po poroki. Pismena kupna pogodba se je pa drugače sklenila, kakor so se glasili ustni pomenki. Kakor pričajo Jakob J., Mica J., Rozalija K. in Janez K., se mora za dokazano zmatrati, da je tožnica na prashanje Jakoba J., očeta ml. neveste in sokupovalke Rozalije J., izrecno potrdila, da nima drugih dolgov, kakor one, ki so se navedli v pismeni kupni pogodbi. Na poprejšnji dogovor z Antonom K., ki se ne strinja s pismeno kupno pogodbo, se tožnica ne more opirati, ker toženec ni bil pooblaščenec svoje neveste. Ta dogovor nima vseh lastnosti, ki so za pogodbo potrebne (§ 862. obč. drž. zak.) Dalje je Neža K. pri pismeni kupni pogodbi zatajila svoj dolg pri Alojziju W., akoprav jo je zastopnik sokupovalke Rozalije J. opozoril, da bode morala sama plačati dolgoe, katere bode zatajila. Ko bi bil ustni dogovor med Nežo K. in Antonom K. res prava pogodba, bila bi ista razveljavljena po drugi, t. j. pismeni pogodbi, z dne 22. januarija 1885. l. (§-i 887., 914. in sl. obč. drž. zak.) Ker torej med tožnico in tožencem ni druge veljavne pogodbe razven one z dne 22. januarija 1885. l., v tej pogodbi pa toženec tirjatve Alojzija W. ni prevzel v svojo plačilno obljubo, tožnica iz pravnega naslova pogodbe ne more zahtevati, da bi toženec plačal ta dolg. Tožbena zahteva se je morala torej zavrniti.

Vsled tožničine apelacije predrugačilo je višje deželno sodišče v G. to rzsodbo z naredbo z dne 28. novembra 1894. l., št. 10226, ter ugodilo tožbeni zahtevi, ako stori tožnica glavno prisego, da se je res leta 1885. s tožencem tako dogovorila, da bode izročila njemu in njegovi takratni nevesti Rozaliji J. svoja posestva, da je potem imenovala svoje dolgoe, med temi tudi tirjatev Alojzija W. v znesku 45 gld. in da je toženec obljubil plačati vse te dolgoe ter tožnico naprosil, naj manjših dolgov ne dá zapisati v pismeno kupno pogodbo in v teh tudi Rozaliji J. nič ne omeni, ker bode on itak poravnal tudi manjše dolgoe.

Razlogi:

Ako tožnica stori navedeno prisego, ki se je nji vrnila, se mora zmatrati za dokazano, da je tožnica molče sprejela toženčevo ponudbo, da bode plačal zanjo več dolgov, med temi tudi tirjatev Alojzija W. v znesku 45 gld., da pa naj ona te dolgoe zamolči,

kajti tožnica več dolgov, med temi tudi tirjatev Alojzija W. pri pismeni kupni pogodbi ni imenovala, akoprav jo je Jakob J. opozoril, naj to stori. To sledi dalje iz tega, da toženec pri pismeni pogodbi ni niti vgovarjal, niti dal potrebnega pojasnila, čeprav mu je bila stvar znana, ako je namreč to res, kar se naj po prisegi dokaže, ter sta mu vprašanje Jakoba J. in vedenje tožnice dala dovolj povoda za to. Toženec je torej na podlagi samostalne pogodbe dolžan plačati tirjatev Alojzija W. Ta pogodba je od pismene pogodbe z dne 22. januarija 1885. l. bila le toliko odvisna, da je bila veljavnost pismene pogodbe pogoj prejšnje pogodbe, dalje, da tožnica po dogovoru ni smela imenovati, oziroma ni imenovala v pismeni pogodbi onih manjših dolgov nevesti Rozaliji J. Toženčeva zaveza obsega z ozirom na njegovo splošno obljubo tudi tekoče obresti in vse pripadke, ki so ravno vsled tega nastali, ker toženec upniku ni pravočasno plačal. Uporaba §-a 887. obč. drž. zak. je po vsebini pogodbe z dne 22. januarija 1885. l. tem manje vtemeljena, ker se izvaja tožbena zahteva iz samostalnega pravnega razmerja ter nima niti namena doseči uspeh tudi proti Rozaliji K. Ker sta priči Jožef in Reza K. zavržni in ker ti dve priči niti nista potrdili vseh podrobnosti, dopustila se je glavna tožnici vrnena prisega o odločilnih in zanikanih okolnostih.

Proti višjesodni naredbi pritožil se je toženec. Najvišje sodišče je pa potrdilo višjesodno naredbo z rzsodbo z dne 6. marca 1895, št. 2193, sklicevaje se na razloge druge instance.

Dr. J. Hrašovec.

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu prinaša v br. 6. za mesec junij t. l. sledečo vsebino: Sirotinska povjerenstva u gradovima. Napisao dr. F. J. Spevec. Nastavak. — Primjetba k poglavju trećem, odsjeku II., odjelu 10. Rušnovljeve osnove stečajnoga reda: „o pobijanju pravnih posala sklopljenih prije otvorenja stečaja po prezaduženiku na štetu njegovih vjerovnika“. Napisao ff. — Ta številka prinaša tudi obilico praktičnih slučajev iz pravosodja vsake stroke, književne in razne vesti.

Das Strafrecht. Dr. Avgust Finger. — Berolin 1894. Heymann. Ako-ravno je naš kazenski zakon že dolgo vrsto let v veljavi in se že desetletja pripravlja, da bi se prenenredil, vender smo še vedno pogrešali siste-